

Otázka: Zúčtovací vztahy

Předmět: Ekonomie a účetnictví

Přidal(a): Klára Cornelly

Zúčtovací vztahy - charakteristika zúčtovacích vztahů, pohledávky, závazky, zúčtování daní, zúčtování mezd, sociální a zdravotní pojištění

Charakteristika zúčtovacích vztahů

Účty v účtové třídě 3 jsou uspořádány takto:

- všechny pohledávky a závazky vzniklé z obchodního styku (účtová třída 31 a 32)
- vztahy k zaměstnancům a institucím sociálního a zdravotního zabezpečení (účtová skupina 33)
- vztahy k finančním orgánům (účtová skupina 34)
- pohledávky a závazky ke společníkům a podnikům ve skupině (účtová skupina 35 a 36)
- jiné pohledávky a závazky (účtová skupina 37)
- přechodné účty aktiv a pasiv - časové rozlišení (účtová skupina 38)

Analytickou evidenci je potřeba přizpůsobit požadavkům finančního řízení, neboť údaje o pohledávkách a závazcích jsou podkladem pro nejrůznější ekonomické ukazatele (např. Cash flow)

Pohledávky a závazky se evidují v cenách, které platily při vzniku pohledávky nebo závazku (jmenovitá hodnota). Případný pokles reálné hodnoty pohledávky se vyjádří **opravnou položkou** k dotyčné pohledávce. Na snížení hodnoty **závazku** opravnou položku **netvoříme**.

Vztahy z obchodního styku (dodavatelsko-odběratelské vztahy)

Patří sem:

- **Pohledávky** – např. pohledávky za námi poskytnuté služby, výrobky, zboží, případně materiál

Velká část pohledávek se eviduje na účtu **311-Odběratelé**. Zachycují se zde i závazky reklamací. Které byly uplatněny odběratelem. Pro rozdělení na krátkodobé a dlouhodobé je nutné je rozlišit v analytické evidenci.

U zahraničních pohledávek je třeba evidovat i platný kurz e dni uskutečnění účetního případu a k rozvahovému dni.

Pohledávky za odběrateli se účtují dnem, kdy byla splněna dodávka. Toto je nutné doložit řádným účetním dokladem, který je v souladu s požadavky uzavřené smlouvy s odběratelem.

Některé další pohledávky se evidují a účtu **315-Ostatní pohledávky**, jsou to např. reklamace proti dodavatelům nebo pohledávky z finančních operací.

- **Závazky** – např. za nakoupený materiál, dlouhodobý majetek hmotný a nehmotný, zboží služby atd.

Závazky z obchodního styku

Na účtu **321-Dodavatelé** se účtují závazky splatné do jednoho roku. U závazků se splatností nad jeden rok se používají účty **471-Dlouhodobé závazky k ovládaným a řízeným osobám, k osobám pod podstatným vlivem** nebo **479-Ostatní dlouhodobé závazky**.

Dnem uskutečnění účetního případu je den uskutečnění dodávky. Dokladem je faktura přijatá nebo jiný daňový doklad.

Na účtu **324-Přijaté zálohy** se provádí vyúčtování krátkodobých záloh, které byly přijaty od odběratelů. Účet **325-Ostatní závazky** se může použít pro zaúčtování poskytnuté slevy odběrateli.

Je zakázáno navzájem kompenzovat (započítávat) pohledávky a závazky s výjimkou téže fyzické nebo právnické osoby, které mají dobu splatnosti do jednoho roku a jsou vedeny ve stejné měně.

Účtování k zaměstnancům a institucím sociálního zabezpečení

Pro toto účtování je vyhrazena účtová skupina **33-Zúčtování se zaměstnanci a institucemi sociálního pojištění**. Zachycují se zde pohledávky a závazky plynoucí z pracovněprávního vztahu se zaměstnanci, kteří vykonávají závislou činnost. Nepatří sem vztah se společníky se společnostech s ručením omezeným a členů družstva.

Účtování se zaměstnanci

Uskutečňuje se na účtu 331-zaměstnanci

Za každé mzdové období (kalendářní měsíc) se vyhotovuje **zúčtovací a výplatní listina mezd, v níž jsou uvedeny tyto položky:**

- hrubá mzda a odměna ze závislé činnosti
- příspěvek zaměstnance na zdravotní pojištění
- příspěvek zaměstnance na sociální pojištění a státní politiku zaměstnanosti
- základ daně z příjmu
- záloha na daň z příjmu fyzických osob za daný měsíc
- čistá mzda
- jiné srážky (výživné, exekuce na plat, spoření, splátky)
- dávky sociálního zabezpečení (nemocenská, ošetřování člena rodiny)
- jiné dávky

Zúčtovací a výplatní listina je analytickou evidencí k účtu **521-Mzdové náklady**. Podle ní se vyhotoví vnitřní účetní doklad, který je účetním dokladem pro účtování nezd a zdravotního a sociálního pojištění zaměstnanců dané účetní jednotky.

Příklad výpočtu mzdy:

Sociální a zdravotní zabezpečení

Sociální zabezpečení tvoří:

- důchodové pojištění
- nemocenské pojištění
- příspěvek na státní politiku zaměstnanosti

Procenta jsou udávána z vyměřeného základu, což u zaměstnanců je úhrn příjmů zúčtovaných zaměstnavatelem v souvislosti s výkonem zaměstnání.

Pojistné se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

Zdravotní pojištění, sociální pojištění:

- zdravotní pojištění v současné době činí 4,5% pro zaměstnance a 9% pro zaměstnavatele – je z něj hrazena zdravotní péče
- sociální pojištění v současné době činí 6,5% pro zaměstnance a 25% pro zaměstnavatele

Sociální a zdravotní pojistné si tedy platí jak samotný zaměstnanec, tak i zaměstnavatel za své zaměstnance. To se pak pro zaměstnavatele stává nákladem, evidovaným na účtu **524-Zákonné sociální pojištění**.

Zaměstnavatel strhne svým zaměstnancům z hrubé mzdy sumu pojistného a spolu se svým příspěvkem ji odvádí příslušné správě sociálního zabezpečení, příspěvek na zdravotní pojištění se pak platí konkrétní zdravotní pojišťovně, u které je zaměstnanec pojištěn. Až do skutečné úhrady těchto položek má zaměstnavatel závazek k dané instituci sociálního zabezpečení.

Naopak nemocenskou, na kterou má zaměstnanec nárok, vyplatí podnik ze svých prostředků a nárokuje ji na správě sociálního zabezpečení. Vzniká mu tedy pohledávka z institucemi sociálního zabezpečení.

K zachycení těchto vzájemných závazků a pohledávek slouží účet **336-zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění**.

Podobně jak mzdy a pojistné sociálního zabezpečení se evidují pracovní odměny společníků ve společnosti s ručením omezeným a členů družstev, pokud jsou v pracovně právním vztahu k účetní jednotce. Místo účtu **331-zaměstnanci a 521-mzdové náklady se používají účty 366-závazky ke společníkům a členům družstva ze závislé činnosti a 522-příjmy společníků a členů družstva ze závislé činnosti**.

Ostatní zúčtovací vztahy se zaměstnanci

Jiné pohledávky a závazky, které nemají charakter zúčtování mezd, řadíme na účet **333-Ostatní závazky vůči zaměstnancům** nebo na **účet 335-pohledávky za zaměstnanci**.